

Freiheitsfonds koopt zwartrijders vrij

[Achtergrond](#) - 15 maart 2023 - Auteur: Lynn Stroo

Wie in het Duitse openbaar vervoer meermaals gepakt wordt zonder geldig vervoersbewijs of de boete voor zwartrijden niet betaalt, kan in de cel belanden. Het Freiheitsfonds strijdt tegen dit beleid en wil vandaag zoveel mogelijk zwartrijders in één keer uit de gevangenis vrijkopen.

Reizen zonder kaartje is in Duitsland een *Straftat*, een misdrijf op grond van artikel 265a van het Wetboek van Strafrecht. Dat is sinds 1935 zo, destijds ingevoerd door het [nazi-regime](#). Cijfers over hoeveel mensen er voor zwartrijden in de gevangenis belanden worden niet in alle deelstaten even precies bijgehouden, maar landelijk gaat het om duizenden mensen, [blijkt uit onderzoek](#) van de regionale omroepen NDR en BR in 2022.

“Artikel 265a is oneerlijk, vernederend en discriminerend, omdat het vooral mensen zonder geld in probleemsituaties straft”, zei activist en journalist Arne Semsrott 2021 in de [Süddeutsche Zeitung](#). Hij richtte in december datzelfde jaar het Freiheitsfonds op: een particuliere stichting die via donaties veroordeelde zwartrijders vrijkoopt door hun geldboetes te betalen. [Op zijn website](#) meldt het Freiheitsfonds dat 87 procent van de veroordeelde zwartrijders werkloos is, dat 15 procent van hen geen vaste woonplaats heeft en dat 15 procent suïcidaal zou zijn. De site baseert zich voor de cijfers op [een studie](#) van een Duitse socioloog in Mecklenburg-Voorpommeren.

Op Twitter deelt het Freiheitsfonds schrijvende voorbeelden: Een dove man die al drie weken in een gevangenis in Baden-Württemberg zit voor reizen met de bus zonder vervoersbewijs. De gevangensmedewerkers kunnen niet met hem communiceren, want het systeem is niet ingericht op dove mensen. Een ander [voorbeeld](#) gaat over een jonge moeder. Het Freiheitsfonds betaalde in februari haar geldboete om te voorkomen dat zij twee maanden de cel in moest. Ze kreeg een boete voor een busreis zonder ticket in 2019. Haar tien maanden oude baby dreigde door de celstraf te worden overgedragen aan Jeugdzorg.

Inmiddels heeft het Freiheitsfonds 641 gevangenen vrijgekocht. Dat kostte de stichting 608.000 euro, blijkt uit cijfers op haar website. De acties hebben 124 gevangenisjaren voorkomen en al met al heeft dat de Duitse staat ongeveer 6,8 miljoen euro aan kosten ‘bespaard’. Op de zelfuitgeroepen Freedom Day, vandaag

15 maart, willen de organisatoren in één keer zoveel mogelijk zwartrijders uit de gevangenis vrijkopen: 'De grootste bevrijdingsactie uit de Duitse geschiedenis', aldus het Freiheitsfonds. Om hoeveel mensen dat gaat, is niet duidelijk.

Ook de Bondsdag debatteert vandaag over een eventuele [hervorming van de 'Ersatzfreiheitsstrafe'](#), de vervangende gevangenisstraffen voor mensen die hun geldboete niet kunnen betalen. De regering van bondskanselier Scholz zei vorig jaar al toe de lengte van de celstraffen te willen halveren. Het aantal mensen dat in de cel belandt omdat ze de geldboete niet kunnen betalen neemt toe en de gevangnissen raken overvol. In principe hebben veroordeelden van een *Straftat* in Duitsland de mogelijkheid een taakstraf uit te voeren als ze de geldboete niet kunnen betalen. In het geval van veroordeelde zwartrijders gebeurt dat minder vaak, omdat zij vaak arm, ziek, dakloos of sociaal uitgesloten zijn en niet altijd goed kunnen werken.

In een wetsontwerp stelt de regering voor de vervangende gevangenisstraffen te halveren. Het Freiheitsfonds eist dat de celstraffen voor zwartrijders helemaal worden afgeschaft, maar zover wil de regering niet gaan. Studies hebben aangetoond dat zwartrijders "vaak pas betalen als ze beseffen dat ze daadwerkelijk naar de gevangenis gaan", zei de Duitse minister van Justitie Marco Buschmann vorig jaar.

Actualisering 23 juni 2023: De Bondsdag heeft het wetsvoorstel aangenomen waarin het aantal dagen dat iemand voor een boete de gevangenis in moet, wordt gehalveerd. Ook wordt voortaan iedereen gewezen op de mogelijkheid van een taakstraf.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/54474/freiheitsfonds-koopt-zwartrijders-vrij>